

U S N E S E N Í

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátu složeném z předsedkyně JUDr. Barbary Pořízkové a soudců JUDr. Pavla Molka a JUDr. Radana Malíka v právní věci žalobkyň: **a) O. L., b) nezl. S. M., c) nezl. S. L.**, všechny zast. Mgr. et Bc. Filipem Schmidtem, advokátem se sídlem Oveňecká 78/33, Praha 7, proti žalovanému: **Ministerstvo vnitra**, se sídlem Nad Štolou 936/3, Praha 7, proti rozhodnutí žalovaného ze dne 10. 4. 2017, č. j. OAM-506/ZA-ZA15-ZA16-PD1-2014, v řízení o kasační stížnosti žalobkyň proti rozsudku Městského soudu v Praze ze dne 10. 3. 2020, č. j. 2 Az 41/2017 - 36,

t a k t o :

- I. Kasační stížnost **se odmítá** pro nepřijatelnost.
- II. Žádný z účastníků **nemá právo** na náhradu nákladů řízení.
- III. Ustanovenému zástupci žalobkyň, Mgr. et Bc. Filipu Schmidtovi, advokátu se sídlem Oveňecká 78/33, Praha 7, **se přiznává** odměna za zastupování žalobkyň v řízení o kasační stížnosti ve výši **9 365 Kč**, která mu bude vyplacena z účtu Nejvyššího správního soudu do 60 dnů od právní moci tohoto usnesení.

O d ů v o d n ě n í :

I. Vymezení věci

[1] Ministerstvo vnitra, odbor azylové a migrační politiky (dále jen „žalovaný“), rozhodnutím ze dne 10. 4. 2017, č. j. OAM-506/ZA-ZA15-ZA16-PD1-2014, neprodloužilo žalobkyním doplňkovou ochranu ve smyslu § 53a odst. 4 a § 14a zákona č. 325/1999 Sb., o azylu, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon o azylu“).

[2] Městský soud v Praze (dále jen „městský soud“) rozsudkem ze dne 10. 3. 2020 žalobu žalobkyň zamítl. Upozornil na to, že žalobkyně pochází z Dněpropetrovské oblasti na Ukrajině, přičemž v době předchozího rozhodnutí o udělení doplňkové ochrany nebyla bezpečnostní situace zcela příznivá a nebylo zřejmé, zda se konflikt ve východní části Ukrajiny nerozšíří také do oblasti Dněpropetrovské. Podle zpráv o zemi původu se však ozbrojený konflikt soustřeďuje výhradně do jejích východních částí, a to konkrétně do Luhanské a Doněcké oblasti. Naprostá většina území včetně oblasti původu žalobkyň je bezpečná a pod kontrolou proevropsky orientované vlády. Žalovaný proto v souladu s těmito zjištěními vyhodnotil, že jim již nehrozí nebezpečí vážné újmy při návratu do země původu.

[3] Námitka, že žalovaný konstatoval možnost vnitřního přesídlení v rámci Ukrajiny bez dostatečného odůvodnění, je lichá, neboť v napadeném rozhodnutí tuto možnost sice zmínil, avšak s ohledem na to, že žalobkyně pochází z Dněpropetrovské oblasti, se zabýval zejména tím, jaká je bezpečnostní situace v této části a zda by jim mohla v případě návratu hrozit újma. Jako základní řešení vidí žalovaný i městský soud návrat do místa původního bydliště, kde žijí i rodiče, bratr a babička žalobkyně a).

[4] K námitce problematické zpětné integrace dcer a skutečnosti, že má v ČR žalobkyně a) manžela, se kterým žijí ve společné domácnosti, městský soud uvedl, že žalobkyně dostaly doplňkovou ochranu z důvodu tehdy nepřehledné a špatné situace v zemi původu. Situace se však změnila, stav na Ukrajině se podstatně zlepšil, žalobkyním proto nic nebrání v tom, aby se do země původu navrátily. Rodinný život může být důvodem pro udělení nebo prodloužení doplňkové ochrany pouze ve zcela mimořádných případech, kdy je již pouhé vycestování nepřiměřeným zásahem do rodinného života. O takový případ se v projednávané věci nejedná. Pokud by žalobkyně měly zájem žít v ČR i nadále, mají možnost využít mechanismy, které předpokládá zákon č. 326/1999 Sb. o pobytu cizinců na území České republiky a o změně některých zákonů, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon o pobytu cizinců“). Nic jim nebrání v tom, aby se na Ukrajinu odstěhovaly i s manželem žalobkyně a). Zároveň tvrzení o jeho osmnáctiletém pobytu v ČR prokazuje, že rodinný život s manželem lze realizovat i bez jeho přítomnosti v zemi původu, neboť žalobkyně zde nepobývaly osmnáct let. S ohledem na věk obou dcer by pro ně neměl být problém vytvořit si po návratu na Ukrajinu nové sociální vazby.

II. Obsah kasační stížnosti a vyjádření ke kasační stížnosti

[5] Žalobkyně (dále jen „stěžovatelky“) podaly proti rozsudku městského soudu kasační stížnost z důvodů podle § 103 odst. 1 písm. a), b) a d) zákona č. 150/2002 Sb., soudního řádu správního, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „s. ř. s.“).

[6] Kasační stížnost pokládají za přijatelnou, neboť žalovaný rozhoduje o otázce vnitřního přesídlení nejednotně a ve svém rozhodnutí se vůbec nezabýval podmínkami vnitřního přesídlení v jejich konkrétním případě, ačkoliv obecně konstatuje, že této možnosti mohou využít. Takové závěry jsou minimálně předčasné.

[7] Nedošlo k zásadní změně situace v zemi jejich původu, resp. v místě jejich bydliště. Žalovaný neměl k dispozici dostatečně aktuální informace, neboť ačkoliv rozhodoval v dubnu 2017, některé zdroje mapují rok 2015. Navíc se žalovaný ve svém hodnocení zaměřuje zejména na mobilizaci a vojenské otázky, ačkoliv stěžovatelky jsou civilistky. Ze zpráv, které měl k dispozici, vyplývá nadále obdobný skutkový stav jako při vydání rozhodnutí.

[8] Rozhodnutí žalovaného je v rozporu s principem předvídatelnosti a ochrany dobré víry účastníků řízení ve smyslu § 2 odst. 3 zákona č. 500/2004 Sb., správního řádu, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „správní řád“). Současně byl rozhodnutím porušen § 3 správního řádu, když žalovaný řádně nezjistil stav věci a své rozhodnutí, kterým navíc stěžovatelky zbavil již nabytého práva, založil na domněnkách bez důkazní opory. V rozhodnutí zcela chybí individuální posouzení okolností případu, zejména okolnosti, že stěžovatelky pochází z ruskojazyčné menšiny, dvě z nich jsou navíc nezletilé [a jsou tedy zranitelnými osobami ve smyslu § 2 odst. 1 písm. i) zákona o azylu] a nemají na východní

pokračování

Ukrajinské zázemí ani možnost obživy. Žalovaný ani městský soud však tuto skutečnost dostatečně nezohlednili. Rozhodnutí žalovaného je rovněž v rozporu s čl. 8 Úmluvy o ochraně lidských práv a základních svobod.

[9] Není zřejmé, jestli žalovaný shledal možnost návratu stěžovatelek do místa jejich původního bydliště jako reálnou. Městský soud se pokusil nahradit tuto chybu svou vlastní interpretací a úvahou, k čemuž však není oprávněn. Možnost vnitřního přesídlení rovněž nebyla odůvodněna, přestože z dostupných informací je zřejmé, že situace vnitřně vysídlených osob na Ukrajině je značně komplikovaná, o čemž svědčí i judikatura Nejvyššího správního soudu (dále též „NSS“). Kromě toho je třeba zohlednit i současné problémy s výskytem onemocnění COVID – 19, neboť stěžovatelky neví, zda a jak by se mohly do země původu navrátit a jaké vyhlídky by tam měly. Co se týče možnosti upravit si svůj pobytový status podle zákona o pobytu cizinců, pak žalovaný i městský soud přehlédli, že stěžovatelky v době, kdy jim byla udělena mezinárodní ochrana, nemohly takovou žádost podat. V současné době je v důsledku opatření proti šíření onemocnění COVID – 19 veškerá činnost českých zastupitelských úřadů v zahraničí omezena a není možné podávat žádné žádosti o vydání pobytového oprávnění v ČR. Možnost návratu stěžovatelek do České republiky je tedy postupy podle zákona o pobytu cizinců zcela znemožněna.

[10] Žalovaný ve vyjádření ke kasační stížnosti uvedl, že na základě všech informací o zemi původu, které jsou součástí správního spisu, dospěl k závěru, že stěžovatelkám v případě návratu do vlasti nehrozí vážná újma a že se okolnosti v zemi původu stabilizovaly. Tyto informace jsou úplné, aktuální a přesvědčivé. Zároveň se dostatečně zabýval i jejich rodinnou situací a postupoval v souladu s judikaturou k této otázce. Jeho rozhodnutí neznamená nutnost okamžitého vycestování, přičemž snaha o společný rodinný život není dostatečným důvodem pro prodloužení doplňkové ochrany v případě, kdy již stěžovatelkám nehrozí vážná újma při návratu do vlasti. Navrhuje proto zamítnutí kasační stížnosti.

III. Právní hodnocení Nejvyššího správního soudu

[11] NSS posoudil kasační stížnost v mezích jejího rozsahu a uplatněných důvodů a zkoumal, zda napadené rozhodnutí netrpí vadami, k nimž by musel přihlídnout z úřední povinnosti (§ 109 odst. 3 a 4 s. ř. s.).

[12] Protože se jedná o kasační stížnost podanou ve věci udělení mezinárodní ochrany, zabýval se NSS v souladu s § 104a s. ř. s. nejprve tím, zda podaná kasační stížnost svým významem přesahuje vlastní zájmy stěžovatelek, a zda je tedy ve smyslu citovaného ustanovení přijatelná. Institut nepřijatelnosti a jeho dopady do soudního řízení správního podrobně vyložil v usnesení ze dne 26. 4. 2006, č. j. 1 Azs 13/2006 - 39, č. 933/2006 Sb. NSS, v němž interpretoval neurčitý právní pojem „přesah vlastních zájmů stěžovatele“. O přijatelnou kasační stížnost se dle výše citovaného rozhodnutí může jednat v následujících typových případech: (1) kasační stížnost se dotýká právních otázek, které dosud nebyly vůbec nebo nebyly plně vyřešeny judikaturou NSS; (2) kasační stížnost se týká právních otázek, které jsou dosavadní judikaturou řešeny rozdílně; (3) kasační stížnost bude přijatelná pro potřebu učinit judikaturní odklon; (4) pokud by bylo v napadeném rozhodnutí krajského soudu shledáno zásadní pochybení, které mohlo mít dopad do hmotněprávního postavení stěžovatele. O zásadní právní pochybení se v konkrétním

případě může jednat především tehdy, pokud: a) krajský soud ve svém rozhodnutí nerespektoval ustálenou a jasnou soudní judikaturu a nelze navíc vyloučit, že k tomuto nerespektování nebude docházet i v budoucnu, b) krajský soud v jednotlivém případě hrubě pochybil při výkladu hmotného či procesního práva.

[13] Kasační stížnost je nepřijatelná.

[14] NSS neshledal v posuzované věci přesah vlastních zájmů stěžovatelek ani zásadní pochybení městského soudu, které by mohlo mít dopad do jejich hmotněprávního postavení. V této věci nevyvstala žádná právní otázka, která by doposud nebyla judikaturou jednotně řešena, ani taková otázka, kterou by bylo třeba řešit odlišně; nedošlo ani k podstatným vadám řízení, které by přijatelnost kasační stížnosti založily.

[15] Institut prodloužení doplňkové ochrany je založen na klauzuli *rebus sic stantibus*, tedy jestliže se situace nezmění. V prodlužovacím řízení se zejména posuzuje, zda a jak se změnila okolnosti, jež vedly k původnímu udělení doplňkové ochrany. Tehdejší skutkový stav se konfrontuje s aktuální situací v zemi původu cizince (srov. např. rozsudek NSS ze dne 16. 5. 2018, č. j. 5 Azs 34/2018 - 29).

[16] V nyní projednávané věci žalovaný v souladu s judikaturou NSS hodnotil, zda trvají důvody, pro které byla stěžovatelkám udělena doplňková ochrana dle § 14a zákona o azylu. Zároveň se vypořádal s tvrzeními, která stěžovatelky uvedly jako důvody pro prodloužení doplňkové ochrany. Nedospěl k závěru, že by jim v případě návratu do vlasti hrozilo přímé a bezprostřední nebezpečí vážné újmy dle § 14a zákona o azylu.

[17] Ke stěžovatelkami vytýkané nedostatečnosti a neaktuálnosti podkladů, ze kterých žalovaný vycházel, soud poznamenává, že požadavky na informace o zemi původu vyjádřené v judikatuře NSS (srov. rozsudek ze dne 4. 2. 2009, č. j. 1 Azs 105/2008 - 81, č. 1825/2009 Sb. NSS) žalovaný respektoval. Pracoval s informacemi o zemi původu, které byly relevantní, důvěryhodné a vyvážené, aktuální ve vztahu ke stěžovatelkami uvedeným skutečnostem a ověřené z různých zdrojů. Většina informací pocházela z roku 2016 či ze začátku roku 2017 a mapovala rok 2016, informace z roku 2015 byly výjimkou. Stěžovatelky měly možnost předložit vlastní podklady či navrhnout důkazy v rámci své výpovědi či v rámci seznámení se s podklady pro rozhodnutí, to však neučinily.

[18] Judikatura NSS odpovídá i na námitky týkající se bezpečnostní situace na Ukrajině (srov. usnesení ze dne 15. 1. 2015, č. j. 7 Azs 265/2014 - 17, či ze dne 30. 4. 2015, č. j. 9 Azs 13/2015 - 69, potvrzované i novější judikaturou, např. usnesení ze dne 31. 10. 2018, č. j. 5 Azs 45/2018 - 31). Dněpropetrovská oblast, kde stěžovatelky žily před svým odchodem do ČR a kde pobývají jejich další příbuzní, sice sousedí se separatistickými regiony, ale nenachází se přímo v zóně, která by byla zasažena boji (k Dněpropetrovské oblasti viz shodně např. usnesení NSS ze dne 21. 2. 2019, č. j. 1 Azs 310/2018 - 45, či ze dne 9. 4. 2020, č. j. 7 Azs 101/2019 - 24).

[19] NSS s ohledem na výše uvedené neshledal, že by městský soud posuzoval případ v rozporu s ustálenou judikaturou. Skutečnost, že stěžovatelky žijí na území ČR s manželem stěžovatelky a), kterému je zde udělen dlouhodobý pobyt, nemůže sama o sobě odůvodnit prodloužení doplňkové ochrany. Nejedná se o zásah do soukromého a rodinného života, který by odůvodňoval udělení doplňkové ochrany dle § 14a odst. 2

pokračování

písm. d) zákona o azylu. Taková situace nastane pouze výjimečně (srov. rozsudky NSS ze dne 28. 11. 2008, č. j. 5 Azs 46/2008 - 71, či ze dne 8. 6. 2011, č. j. 2 Azs 8/2011 - 55). NSS ve své judikatuře dlouhodobě připomíná, že rodinné poměry žadatele o mezinárodní ochranu mohou být důvodem pro udělení některého z pobytových oprávnění podle zákona o pobytu cizinců, mimo zcela výjimečné případy však nepostačují pro udělení doplňkové ochrany (rozsudek ze dne 26. 7. 2007, č. j. 2 Azs 30/2007 - 69).

[20] Zároveň se NSS ztotožňuje s názorem městského soudu, že možnost vnitřního přesídlení byla žalovaným zmíněna jen okrajově, neboť se stěžovatelky mohou bez nebezpečí vážné újmy vrátit do místa svého tehdejšího bydliště, kde rovněž mají rodinné zázemí. Stručnost zmínění této možnosti žalovaným proto nemůže být důvodem pro přijatelnost kasační stížnosti.

[21] NSS si je vědom obtížné situace na zastupitelském úřadě ČR v zemi původu s ohledem na omezení související s onemocněním COVID - 19. Z průběhu pohovoru u žalovaného však vyplývá, že stěžovatelky mají v zemi původu zázemí. Manžel stěžovatelky a) se v České republice nachází již osmnáct let, tudíž je zřejmé, že již dříve uskutečňovaly svůj rodinný život s ním zčásti navzdory pobytu v jiné zemi. Potenciální čekání na možnost požádat o povolení k pobytu v souvislosti s výše uvedenými omezeními by tedy nebylo nepřiměřeným zásahem do soukromého života a zároveň je nelze přičítat žalovanému k tíži či požadovat zrušení jeho rozhodnutí z tohoto důvodu.

[22] NSS uzavírá, že se městský soud nedopustil pochybení, které by mělo dopad do hmotněprávního postavení stěžovatelek. Nejedná se ani o případ, kdy by bylo třeba učinit judikaturní odklon, vypořádat se s otázkou judikaturou dosud neřešenou nebo řešenou rozdílně. Ustálená a jednotná judikatura NSS tedy poskytuje dostatečnou odpověď na námitky uvedené v kasační stížnosti a NSS neshledal žádné další důvody pro přijetí kasační stížnosti k věcnému projednání. Proto kasační stížnost jako nepřijatelnou podle § 104a odst. 1 s. ř. s. odmítl.

IV. Náklady řízení

[23] Výrok o nákladech řízení o kasační stížnosti se opírá o § 60 odst. 3 větu první s. ř. s. ve spojení s § 120 s. ř. s., podle nichž žádný z účastníků nemá právo na náhradu nákladů řízení, byla-li kasační stížnost odmítnuta.

[24] Usnesením městského soudu ze dne 23. 10. 2017, č. j. 2 Az 41/2017 - 11, byl stěžovatelkám ustanoven zástupcem Mgr. et Bc. Filip Schmidt, advokát se sídlem Oveňská 78/33, Praha 7. V takovém případě tento advokát zastupuje stěžovatelky i v řízení o kasační stížnosti a hotové výdaje a odměnu za zastupování hradí stát (§ 35 odst. 10 ve spojení s § 120 s. ř. s.). NSS přiznal ustanovenému zástupci odměnu za jeden úkon právní služby, a to sepsání kasační stížnosti (§ 11 odst. 1 písm. d) vyhlášky č. 177/1996 Sb., o odměnách advokátů a náhradách advokátů za poskytování právních služeb (advokátní tarif), ve znění pozdějších předpisů]. S ohledem na skutečnost, že ustanovený zástupce společně zastupoval všechny tři stěžovatelky, náleží za každou z těchto osob za každý úkon odměna ve výši 3 100 Kč (§ 9 odst. 4 písm. d) a § 7 bod 5. téže vyhlášky] snižena o 20 % podle § 12 odst. 4 advokátního tarifu, tj. 2 480 Kč, celkem tedy za jeden úkon pro tři stěžovatelky 7 440 Kč. Dále uvedenému zástupci náleží náhrada hotových výdajů ve výši 300 Kč (§ 13 odst. 4 advokátního tarifu), a celkem tedy odměna a náhrada hotových výdajů

činí 7 740 Kč. Ustanovený zástupce je plátcem DPH. Celková odměna tedy činí částku ve výši 9 365 Kč, která mu bude vyplacena do 60 dnů od právní moci tohoto usnesení.

Poučení: Proti tomuto usnesení **nejsou** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 28. května 2020

JUDr. Barbara Pořízková
předsedkyně senátu